

вводѣше въ обществото и поръчаше да ги държатъ стѣгнато. Но това поръчане яко и не бѣ потребно, защото ректорътъ и профессоритѣ-кадугере не жалѣхъ пръчкитѣ и камшицитѣ, и често ликторетѣ, по тѣхна заповѣдъ, така люто жулѣхъ консулетѣ си, дѣто тѣ по нѣколко недѣли си почесвахъ шалваретѣ. На мнозина това не бѣ нищо и чипѣше имъ се малко нѣшто по-лютичко отъ добра ракия съ пиперъ; а на други имъ яко омръзвахъ тия чести напарки, и тѣ бѣгахъ на Запорожіе, ако имъ се удадѣше да наидѣтъ пѣтятъ и ако ги не изловѣхъ. Остапъ Булба, колко и да се мъчѣше да учи логиката и даже богословнето, никакъ не можѣше да се избави отъ пръчкитѣ. Това трѣбваше да му ожесточи характерътъ и да му придаде коравина, която сякога личѣше въ казацитѣ. Остапъ винаги се броѣше за най-харецъ другаръ. Той рѣдко стаяше на другитѣ главатаръ, кога се зимахъ да оберѣтъ чужда градина или бостанъ, но той винаги прѣвъ дохождаше подъ прѣпореца на такъвъ бурсакъ, и никога не издаваше другаретѣ си; ни пръчки ни камшици не можѣхъ го накара да направи това. Той бѣ стѣгнатъ къмъ сякакви други желания, освѣнъ война и веселъ пиръ; за друго нѣшто не мислѣше много. Той бѣ праводушенъ съ равнитѣ си. Добрината му бѣ тавава, каквато е могла да бѣде въ тогавашно време при неговитѣ характеръ. Сълзитѣ на сирота му майка му расковрадихъ сърцето, и само това го смутяваше и по това бѣ склонилъ глава умисленъ.

По-малкий му братъ, Андрей, имаше малко по-живи и по-развити чувства. Той се учѣше по съ сърдце и не съ такава мъка, съ каквато се зима тежъкъ и силенъ характеръ, Той бѣ по-хитъръ отъ брата си, по-често се напаше да бѣде главатаръ въ нѣкой мъчни работи и по нѣкога умѣеше съ своятъ тѣнъкъ умъ, да се отклони отъ наказание, а братъ му, Остапъ, охално, съблечаше си абата и лѣгаше на земята, безъ да мисли да моли за прошка. И въ него кипѣше жажда за подвигъ, но съ нея наедно душата му бѣ отворена и за други чувства. Потрѣба за любовъ се распали въ него отъ ведижъ, штомъ му минѣхъ осенаесе години; въ неговитѣ распалени мечти по-често се да се явява жена; той слушаше философски прѣпни, а се нея видѣше млада, черноока, зелена; непрестанно му се мѣркахъ бѣлитѣ ѝ, пѣргави гради, меката ѝ, хубава, гола рака; самата рокла, прилѣпнала около нейната дѣвственна и моштина снага, дишаше въ неговитѣ мечти